

Jest to pozycja, która ukazała się w ramach *Studiów i Materiałów Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego* w Katowicach. Artykuły, które znalazły się w tym tomie, częściowo pochodzą z sesji naukowej, która odbyła się na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach 22 listopada 2006 roku na temat „Gatunki literackie współczesnego Magisterium i ich konsekwencje dla metodologii teologii”. Wydawało się jasne, że wszystko, co publikowała Stolica Apostolska do czasów Jana Pawła II, ma rangę Magisterium Kościoła. Jan Paweł II pozostawił po sobie wiele tekstów o charakterze osobistym, poetyckim. Benedykt XVI we wstępie do książki *Jezus z Nazaretu*, pisze, że nie jest ona wypowiedzią Urzędu Nauczycielskiego, ale jest wynikiem osobistego szukania „oblicza Pana”.

Publikacja ta jest więc próbą pogłębionej refleksji metodologicznej, rozpatrującej „sytuacje graniczne”, w których autorytet sprawowanego urzędu splata się z charyzmatem osoby piastującej ten urząd. Ks. Henryk Seweryniak przedstawił rozwój historyczny pojęcia i roli Magisterium, Sławomir Pawłowski, SAC podjął temat hierarchii prawd a hierarchii wypowiedzi magisterium. Artykuł ks. Robert J. Woźniak jest zatytułowany *Ku hermeneutyce*

wypowiedzi doktrynalnych: Kilka uwag o naturze i funkcji doktryny. Józef Majewski pisze na temat Magisterium doktrynalnego i Magisterium pastoralnego. Ks. Antoni Klupczyński zastanawia się czy istnieją *prywatne* wypowiedzi papieskie? Ks. Andrzej Dańczak porusza problem relacji pomiędzy tekstami sprzed wyboru i tekstami papieskimi, ks. Krzysztof Gózdź porusza problem uniwersalnego znaczenia wypowiedzi lokalnych Magisterium Ecclesiae, ks. Stanisław Celestyn Napiórkowski stara się odpowiedzieć na pytanie co to znaczy, że Magisterium jest źródłem teologicznym? Ks. Jerzy Szymik pisze na temat znaczenia papieskiej poezji, ks. Jan D. Szczurek porusza problem roli dokumentów Kongregacji Nauki Wiary, ks. Artur Malina pisze na temat roli Papieskiej Komisji Biblijnej.

Ks. Sławomir Pawłowski SAC stwierdza, że myśl teologiczna w ciągu wieków wypracowała dwa sposoby hierarchizowania prawd doktryny chrześcijańskiej: formalny i treściowy. Oba te sposoby należy w głównej mierze odnosić do magisterialnych wypowiedzi Kościoła. Pomimo jasnych współcześnie kryteriów, zawartych w *Donum veritatem* i *Ad tuendam fidem* z *Wyjaśnieniem* formalna kategoryzacja wypowiedzi Magisterium nie zawsze jest

łatwa. Sobór Watykański II kategoryzuje swoje dokumenty w kluczu konstytucje – dekrety – deklaracje, również papież różnicują swoje dokumenty: encyklika ma większą doniosłość niż adhortacja, a ta z kolei większą niż katecheza środowiskowa czy homilia. Trudności pojawiają się przy ocenie rangi konstytucji czy listu apostołskiego. Kongregacja Nauki Wiary także różnie nazywa swoje dokumenty – instrukcje, deklaracje, dekrety, listy, informacje, wyjaśnienia, odpowiedzi, uwagi, reskrypty, normy. Najobszerniejsze są instrukcje, ale czy najważniejsze? Powstają pytania, gdzie umieścić nauczanie Synodu Biskupów, czy gatunek katechizmu dla całego Kościoła? Problem z rangą dokumentów powstaje wtedy, gdy są one „bezpośrednio” lub „pośrednio” papieskie (dokumenty kongregacji). Przy ocenie rangi danego dokumentu bierze się pod uwagę okoliczności podpisania czy zatwierdzenia dokumentu, częstotliwość podawania tej samej nauki, różnego adresata nauczania np. do całego Kościoła lub wybranej grupy wiernych. Podobne trudności napotyka się przy treściowej hierarchii wypowiedzi Magisterium

Prawdy wiary wzajemnie od siebie zależą i ich rozdzielenie jest zabiegiem sztucznym.

Ks. Antoni Klupczyński, zastanawia się nad istnieniem i funkcją prywatnych wypowiedzi papieskich, głównie odnosząc się do testów Jana Pawła II i Benedykta XVI.

Wyjaśnia pojęcie „prywatności” papieża w relacji z Bogiem tzn. członka Kościoła, który przyjął chrzest i inne sakramenty, został powołany na urząd Biskupa Rzymu w tajemnicy powołania biblijnego, którego archetypem jest „pierwszy Szymon – zwany Piotrem”

W takim ujęciu wszystkie „prywatne” wypowiedzi papieskie z perspektywy tytułu Syna Bożego w niczym nie zmieniają treści i niczego nie ujmują tym wypowiedziom, które znalazły określoną formę przez Nauczycielski Urząd Kościoła. Autor pisze, że: „Osobisty ich charakter, jako duchowe itinerarium, znajduje swoje źródło w egzystencjalno-wewnętrzny dialogu Syna z Ojcem, a zarazem najsukuteczniej ukazuje i głosi ich wspólnotę. Zatem ci trzej Syn Boży, Piotr i Kościół zespoleni w tajemnicy wiary jawią się jako rzecznicy Ojca w niebie.”

Renata Dulian